

muistio

AIKA: ke 20.11. klo 13.05–15.40

PAIKKA: Mustasaaren kunnantalo, sosiaalitoimen kokoushuone 2. krs, Keskustie 4, Sepänkylä

varsinainen jäsen	varajäsen
Erkki Penttinen sosiaalityö ja perhepalvelut johtaja Vaasa	Pirjo Wadén, Vaasa
Hannu Happonen perusturvajohtaja Laihia	Helena Lahtinen terveys- ja hyvinvointijohtaja, Laihia
Tiia Krooks, perusturvajohtaja, Kaskinen	Anette Hakala, perhepalveluiden johtaja Kristiinan- kaupunki
Tuula Jäntti Vaasan seudun yhdistykset ry	Lotta Pitkänen Järjestö 2.0-hanke
Johanna Yliviitala Vaasan seudun sosiaalipsykiatrinen yhd	Kirsi Ikäheimonen Vaasan setlementti
Hanna Pitkänen Muisti-Luotsi	Anne Salovaara Kero Kriisikeskus Vale
Tony Pellfolk, kehitysjohtaja VSHP	Päivi Berg, VSHP Perusterveydenhuollon yksikkö Maria Hammar sote-koordinaattori VSHP
Pirkko Vartiainen Vaasan yliopisto	
Katri Viitasalo Kokkolan yliopistokeskus Chydenius	
Ulla Isosaari Vaasan ammattikorkeakoulu	
Åsa Nyberg-Sundqvist Yrkeshögskolan Novia	Annika Wentjärvi Yrkeshögskolan Novia
Fredrica Nyqvist Åbo Akademi	
Varpu Rajaniemi muutosjohtaja Pohjanmaan liitto	
Christine Widd Vöyri	Alice Backström sosiaalijohtaja Mustasaari
Virpi Kortemäki, palvelualuejohtaja Vaasa	Jussi Björninen palvelualuejohtaja Vaasa
Carita Blomström, perhepalveluiden johtaja Pietarsaari	Carola Lindén sosiaalijohtaja Pietarsaaren seutu
Riku Niemistö LaPe-muutosagentti	
Tuula Mulju SONet BOTNIA siht. esittelijä	
Anne Saarijärvi SONet BOTNIA vs. johtaja	
kutsuttu asiantuntija Pia Vähäkangas SoTe-keskus-hank- keen koordinoija	

ASIAT:

- 1§ Kokouksen avaus ja läsnäolijat
- 2§ Esityslistan hyväksyminen
- 3§ Ohjausryhmän jäsenmuutos
- 4§ Pöytäkirjan tarkastaminen
- 5§ Ajankohtaista SONet BOTNIAssa ja sosiaalialan osaamiskeskuksissa
- 6§ SoTe-keskushankkeen valmistelu Pohjanmaalla
- 7§ Ohjausryhmän opintomatkan antia Region Västerbottenin vierailulta
- 8§ Pohjanmaan sosiaali- ja perusturvajohtajien kokoukset

Etelä-Pohjanmaa
Seinäjoen ammattikorkeakoulu
020 124 5141
PL 412
60101 SEINÄJOKI

Keski-Pohjanmaa
Soite kuntayhtymä
06 828 9435
PL 43
67101KOKKOLA

Pohjanmaa
Vaasan kaupunki
040-524 9933
PL 241
65101 VAASA

- 9§ Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnasta
- 10§ Seuraavat kokoukset
- 11§ Kokouksen päättäminen

ASIAT:

1§ Kokouksen avaus ja läsnäolijoiden toteaminen

Päätös: Puheenjohtaja avasi kokouksen ja todettiin läsnäolijat.

2§ Esityslistan hyväksyminen

Päätös: Kokouksen aluksi sosiaalijohtaja Alice Backström esittelee katsauksen Mustasaaren nykytilaan ja tuleviin haasteisiin. Kokousasioihin lisättiin myös tiedottaminen Pohjanmaan liiton Kulttuuri-sote II –hankkeesta. Hyväksyttiin esityslista tällaisin täydennyksin.

3§ Ohjausryhmän jäsenmuutos

Pohjanmaan yhdistysten toinen edustaja ohjausryhmässä vaihtuu. Pia Södermanin tilalle tulee Lotta Pitkänen Pohjanmaan yhdistyksistä.

Esitys: Merkitään vaihdos tiedoksi.

Päätös: Merkittiin tiedoksi.

4§ Edellisen kokouksen pöytäkirjan tarkastaminen

Päätös: Valtakunnalliset sosiaalityöntekijäluvut suhteessa sosiaalityöntekijätilanteeseen tarkistetaan vielä. Pöytäkirja hyväksyttiin.

5§ Ajankohtaista SONet BOTNIAssa ja sosiaalialan osaamiskeskuksissa

Vs kehitysjohtaja Anne Saarijärvi esittelee viimeaikaisia asioita SONet BOTNIAn ja sosiaalialan osaamiskeskusten yhteisissä tekemisissä. Tulevana tapahtumana pohjalaismaakunnissa on ma 9.12. klo 12-15.45 Sosiaalihuollon/-työn tulevaisuutta visioimassa – digiä ja muuta tukea sosiaalihuollon toimeenpanoon.

Esitys: Ohjausryhmän keskustelu ja kannanottoja tarpeen mukaan ajankohtaisasioihin.

Keskustelu: Anne Saarijärven kattavassa esityksessä ovat viimeaikaiset ja lähitulevaisuuden tärkeimmät alamme kehittämisasiat painottuen osaamiskeskustyön näkökulmasta. Sisältöinä olivat sosiaalipalvelujen iso kuva ja pääasiana lähiaikoina avautuvat hankehaut sekä osaamiskeskusten valmistautuminen tulevaisuuden sote-keskushakuun ja sosiaalialan valtion tutkimusrahoitushakuun. Hakuja tulee olemaan 3-4 kpl valtion tutkimusrahoituksen lisäksi (sosiaalihuollon VTR).

Esille tuli vastikään SONet BOTNIAAlla tullut esitys Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskusten kutsusta yhteistyöhön ESR-hankkeen laatimiseksi aikuissosiaalityön kehittämisen jatkamiseksi PRO SOS-hankkeen jälkeen. Mukana kutsussa osaamiskeskusten lisäksi Jyväskylän yliopisto ja Kokkolan yliopistokeskus Chydenius.

Sote-keskus-valmisteluissa osaamiskeskuksella on toiveena yhteistyö perusterveydenhuollon yksiköiden kanssa. SONet BOTNIA:n roolia hankevalmisteluihin on tarkennettu (ks. edellä ja tarkemmin liitteessä). Todettakoon vielä erikseen, että hiljattain tehdystä ja kootusta kehittämistyöstä on useampia asioita nostettavissa sote-keskus ja LaPe-hankkeiden valmisteluihin. Osaamiskeskusten lausunnossa koskien sote-keskusohjelman asetusta nostetaan esille voimakkaammin joitakin sosiaalihuollon sisältöjä ja maakunnallista laajuutta.

Ministeri Kiurun oli sosiaalialan osaamiskeskusjohtajien tapaamisessa nostanut esiin perustason tärkeyden, Sote- palveluiden ja toimintojen matalan kynnyksen asiakkaille, missä hytenäkökulmakin voisi olla avuksi. Sote-keskusten hankehaun oppaassa saattaa tulla esille vielä roolituksia perusterveydenhuollon yksiköille ja sosiaalialan osaamiskeskuksille.

Lape-muutosagentti Riku Niemistö kertoi että LaPe-rahoitusta on tulossa ja keksisiä sisältöjä siellä ovat perhekeskusten kokoamisen jatkaminen ja matalan kynnyksen palvelut. rahoitus voi tulla sote-keskusten yhteyteen ja lastensuojelun kehittämiseen, mutta vielä ei tiedetä missä määrin.

Keskustelussa todettiin, että THLn toista kertaa toteutettavassa maakunnallisessa arviointiraportissa sosiaalialan osuus on todella heikko. Esim. aikuissosiaalityöhön liittyviä indikaattoreita ei ole lainkaan. Indikaattorit voisivat olla yhtenäisiä, valtakunnallisia. Raportti liittyy sote-keskuvalmisteluunkin siten, että arviointiraportin perusteella näkyviin haasteisiin STM toivoo vastauksia ja kehittämistä sote-keskushankkeissa.

Ensi vuonna sosiaalihuollossa voidaan ensimmäistä kertaa hakea *valtion tutkimusrahoitusta* käytäntötutkimukseen ja sitä on jaossa 4milj. Aiemmin rahoitusta on ollut ainoastaan terveydenhuollon tutkimuksen rahoitukseen. Saattaa olla, että sosiaalialan osaamiskeskukset jättävät yhteisen hakemuksen tähän rahoitushakuun. Jatkossa tämä VTR voisi ehkä olla lisärahoitus oskejen toimintaan. TKI-yhteenvetoja voitaneen hyödyntää tässä. Erityisesti tarvetta oli omatyöntekijä-aiheeseen paneutumiseen.

Kantaan liittymistä tukevan työn eli Kansa-koulu-hankkeen (-2019) jatkoksi SONet BOTNIAAn ollaan palkkaamassa määräaikainen työntekijä. Kantaan liittymisen valtakunnallista tukea ollaan organisoimassa jatkossa uudella tavalla ja siinä Kelan rooli tullee lisääntymään. Odotellaan tarkempia tietoja. Jatkossa Kantaan kirjaamisessa on kiinnitettävä huomiota esim. sote-rajapintakirjaamiseen, että asiat tulevat kirjatuiksi so ja te -sivuille. Tilannekatsuksen tekemiseksi hanke on lähettänyt oskejen kautta kaikille kunnille kyselyn ja yhteenveto valmistuu vielä tämän vuoden lopulla.

Ajankohtaista on kehittämisjohtajan valinta johtoryhmässä 5.12. Tiilaisuusistamme tälle vuodelle on vielä: 9.12 klo 12-. Sosiaalityön tulevaisuuteen liittyvä iltapäivätilaisuutemme Seinäjoella, missä vielä Pekka Karjalainen THLstä esittelee sosiaalityön paikkaa tulevaisuuden tiekartan avulla, tilastouudistuksen sisältöä ja Kansa-kouluhankkeen näkökulmaa. Osallistua voi

skypellä omasta työyhteistään tai Vaasassa sote-hallinnon Vöyri-kabinetissa. Ohjelma ja ilmoittautuminen katso http://www.sonetbotnia.fi/ajankohtaista/Sosiaalihuollon_tyon_tulevaisuutta_visioimassa_digia_ja_muuta_tukea_sosiaalihuollon_toimeenpanoon_9.12.2019_206.html

Päätös: Merkitään tiedoksi. Tiedotetaan vielä 9.12. tilisuudesta ja huomioidaan tässä esille tulleet asiat jatkotyöskentelyssä.

6§ Sote-keskus-hankkeen valmistelu Pohjanmaalla

Maahamme valmistellaan helmikuun 2020 loppuun mennessä hanke jokaiseen maakuntaan sote-keskusten perustamiseksi. STM on tiedottanut hankkeesta hyvin ja vastikään on ollut viisi STMn, THLn ja Sosiaalialan osaamiskeskusten järjestämää seminaaria, jotka pohjustavat sotekeskus-valmistelua ja erityisesti sosiaalihuollon ja sosiaalityön uudistuvaa toimintaa. Sosiaalityöhön liittyviä selvityksiä on esitelty myös näissä tilaisuuksissa. Valtioneuvoston asetus sotekeskus-hankkeiden valtionavustuksesta v. 2020-2023 on vastikään ollut lausunnolla ja hankeopas ilmestyy lähiaikoina. Hankkeen koordinaattori Pia Vähäkangas ja Maria Hammar perusterveydenhuollon yksiköstä kertovat Pohjanmaan sote-keskushankkeen valmistelusta. Kehittämissuunnittelija esittelee koostetta SONet BOTNIAn mahdollisesta roolista, tehtävistä ja myös sisällöistä hankevalmistelussa.

Tiedoksi hankehakujen tilanteesta se, että lähikuukausina on tulossa vielä ehkä kaksi STMn hankehakua ja vuoden 2020 keväällä uusi ns. Valtion tutkimusrahoitus (VTR) 4 milj. sosiaalityön käytännönläheiseen tutkimukseen, johon olisi suotavaa valmistautua (TKI-toiminta).

Johtoryhmän linjauksia rooliin ja tehtäviin:

- neuvonta, ohjaus, tiedottaminen ja koollekutsuminen ml. tarvittaessa käänösresurssi
- taustatiedon tuottaminen ja hankehakemuksen valmistelussa tukeminen sekä tekstin kommentointi
- hankkeiden sparraus ja tukeminen sekä kehittäviin arviointiprosesseihin osallistuminen (sovitusti)
- hankkeiden päätyttyä juurruttamisen koordinointi ja tukeminen
- syksyn 2019 aikana SONet BOTNIAn pääasiallisena tehtävänä /valmistelun kohteena on tukea tulevan sosiaali- ja terveyskeskus kehittämisohjelman sosiaalihuollon osuuden sisältöjen hahmottamista hankekokonaisuuteen Pohjalaismaakuntien alueella

Tähän käytettävän työpanoksen määräksi Pohjanmaan ohjausryhmä hahmotteli sovellettavaksi ao. ohjetta edellisessä kokouksessaan näin

- Hankkeeseen sisältyvään työhön max. 2kk/v työpanos. Ellei hanke ole suoraan tai oleellisesti osaamiskeskusten tehtäviin liittyvää esim. tki-rakenteen tai tki-sisällön valmistelua yhteistyössä jnk toisen vastaavan tahomme kanssa yhteistyönä tms.
- Varsinaiseen hankkeen valmisteluun voi käyttää 2 kk työpanoksen, josta osa on ns. jälkitöihin hankehakemuksen jälkeen.
- Jos tarvitaan enemmän työpanosta, ohry arvioi ja ohjeistaa tilanteen mukaan. Hankevalmisteluun tarvitaan valmistelija myös kunnista tai muulta taholta ja tehdään yhteistyönä tai työparityönä.

Esitys: Ohjausryhmä keskustelee sotekeskus-hankkeen valmistelusta SONet BOTNIAn kanalta ja ottaa kantaa sisältöehdotuksiin.

Keskustelu: Pia Vähäkangas on vasta aloittanut sote-keskushankkeen koordinoijana ja työskentelee Vshpn alaisuudessa neljä päivää viikossa. Hän esitteli sote-hankkeen valmistelun taustatietoja ks. esitys. STMn hankeopas on ilmestymässä 16.12., josta saadaan tarkempia ohjeita hankevalmisteluun.

Pohjanmaan aineistossa alueellisessa tilaisuudessa nousivat Pian esityksessä esille esim. seuraavat teemat ja tarvittavat toimintamallit: palvelutarpeen arviointi, digitaaliset palvelut, erilaiset asiakasryhmät ja niihin liittyen ennakoidut palvelut – mutta myös paljon palveluita käyttävät asiakkaat- ja palveluketjut. Laaturjärjestelmälle on tarvetta. Keskustelussa nostettiin esim. moniammatillisen opetuskeskuksen tarve ja mahdollisuus. Valmistelua varten koordinoija toteuttaa tiedonkeruun verkkokyselynä Pohjanmaan kunnille ja toimijoille ja sen kooste valmistuu 9.12. SONet BOTNIA toimittaa linkit STMn viiden alueen tilaisuuksien materiaaleihin ohjausryhmälle ja koordinaattorille, jotta niitä voi hyödyntää valmisteluissa.

Järjestöt nostivat keskusteluun heidän osuutensa hankkeessa. Sisällöiksi nousivat esim. vertaistuki, kokemusasiantuntijat, tiedottaminen järjestöjen tuesta ja toiminnasta asiakkaille liittyen sote-sisältöalueisiin. Stean haussa saattaa ehkä aueta järjestöille mahdollisuus hakea sitä kautta rahoitusta omaan työskentelyynsä sote-keskusten valmistelussa. Tässä asiassa on seurattava tilannetta.

Keskustelussa kiinnitettiin vielä erikseen huomiota psykiatrian ja sen palveluiden tarvitsijoiden prosessien kehittämiseen koko maakunnan alueella tilanteen parantamiseksi niin asiakkaiden kuin kipeästi tarvittavien palveluidenkin kehittämiseksi.

Kehittämissuunnittelija kävi läpi lyhyesti *aikuissosiaalityön* lähes *valtakunnallisen PRO SOS-hankkeen* pääsisältöjä. Hanke päättyi heinäkuussa. Sosiaalityössä on ollut suuria muutoksia esim. uusi sosiaalihuoltolaki ja ns. Kela-siirto, jotka vaikuttavat sosiaalityön sisällön muutoksiin. Pohjanmaa on valinnut hankkeesta käyttöön otettavaksi palvelutarpeen arvioinnin ja siihen tueksi toimintakykymittarien käyttöönoton, jalkautuvan sosiaalityön sekä taloussosiaalityön ja sosiaalisen raportoinnin sisällöt. Sisällöt luovutettiin sote-keskus-valmistelua varten Piale. SONet BOTNIA tiedottaa näistä kuntakäynneillä sekä korkeakouluille. Esim. Vammassa ja Noviasissa on vuoden alussa sopivasti alkamassa ns. Palveluohjauksen erikoistumisopinnot, joissa hankkeen uusia materiaaleja ja julkaisuja voidaan heti käyttää hyväksi.

Varpu Rajaniemi esitteli lyhyesti Pohjanmaan liiton toteuttamaa *kulttuuri-sote-hanketta*, jonka sisältöä voidaan käyttää sekä ennaltaehkäisevässä työssä että varsinaisessa asiakastyössä. Monille sosiaalisektorin työntekijöille kulttuurin ”käyttö” ja yhteistyö oli tuttu asia. Sen käyttöön pitäisi vielä kiinnittää huomiota. Esille nostettiin erityisesti huomioitavaksi Kaiku-kortti ja ystäväkortti (vammaisen tms. henkilön avustaja/kaveriksi lähtevä pääsee tapahtumaan ilmaiseksi) vammaiskortin rinnalla (Kelan tietyillä kriteereillä myöntämä). Hyvä, lyhyt materiaali ruotsiksi ja suomeksi sekä PP-esitys asiasta liitteenä. Yhteyttä voi asiassa ottaa Pohjanmaan liittoon Hanna Kleemolaan.

Päätös: Kulttuuri-Sote-hankkeen osalta kulttuurin ”käyttöä” em. korttien avulla jalkauttavat järjestöt. Materiaali muistion liitteenä. Käsittelyn sisältö muistion kera tiedoksi sote-keskushankkeen koordinaattorille Pia Vähäkankaalle.

7§ Ohjausryhmän opintomatkan antia Region Västerbottenin vierailulta

Tutustutaan Region Västerbottenin toimintaan heidän esittelynsä ja ohjausryhmän matkareportin pohjalta. Esillä matkan antia ja opintomatkan osallistujien näkemyksiä. Yhteistyötä heidän kanssaan voidaan jatkaa ja ehdotuksia tästä esitetään kokouksessa. Materiaali sähköpostin liitteenä.

Esitys: Keskustelu siitä, mitä voimme hyödyntää Västerbottenilta omassa toiminnassamme ja miten jatkamme yhteistyötä. Matkaan osallistuneiden ja kehittämissuunnittelijan ehdotuksia. Ohjausryhmä päättää jatkotoimenpiteistä ja sisällöistä.

Keskustelu:

Päätös: Siirrettiin seuraavaan kokoukseen.

8§ Pohjanmaan sosiaali- ja perusturvajohtajien kokoukset

Sosiaali- ja perusturvajohtajien tapaamisten sisältö on muuttunut ajan myötä. Niissä on tutustuttu kulloisenkin isäntäkunnan sosiaalihuollon ja työn tilanteeseen ja palveluihin. Myöhemmin on kokoonnuttu yhteisten asioiden ympäriltä esim. soteen liittyvien lakiehdotusten ja lausuntojen vuoksi, SONet BOTNIA/muut toimijat ovat esitelleet viimeaikaisia kehittämissuunnitelmien antia ja on keskusteltu Pohjanmaan tarpeista juurruttamisesta. Osallistuminen kokouksiin on viime aikoina ollut hajanaista

Esitys: Ohjausryhmä linjaa sosiaali- ja perusturvajohtajien kokousten määrää ja sisältöä ja sitä, onko tarvetta, että sosiaalihuollon lähiesimiehet mys osallistuvat näihin kokouksiin.

Keskustelu:

Päätös: Siirrettiin seuraavaan kokoukseen.

9§ Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta

STMn toimesta on viime aikoina kartoitettu TKI- toimintaa ja siitä on ilmestynyt kaksi selvitystä. Toinen STMn tilaama selvitys käsittelee Toimintamalleja sosiaali- ja terveysalan tutkimuksen, kehittämisen ja innovaatiotoiminnan edistämiseen <https://tietokayttoon.fi/julkaisut/raportti?pubid=URN:ISBN:978-952-287-784-0> . Ja toinen, THLn Anu Muurin tekemä selvityshenkilöraportti, käsittelee Sosiaalihuollon tutkimuksen ja kehittämisen rakenteita <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-4075-8> . Tästä syystä Länsi-Rannikolla valmisteltiin sosiaali- ja terveydenhuollon TKI-yhteistyötä, jonka yhteydessä alueen kolme osaamiskeskusta laativat yhteenvetön vahvuuksista, mahdollisuuksista ja pullonkauloista TKI-toiminnastaan. Pohjanmaalla teimme samanlaisen kartoituksen korkeakoulujemme näkemyksistä TKI-toiminnastaan. Pohjanmaalla toimivien korkeakoulujen näkemyksistä omasta toiminnastaan voi nähdä mahdollisuuksia käytännön työn ja tutkimuksen/korkeakoulujen/sosiaalialan osaamiskeskusten yhteistyöhön. Yhteenveto tästä TKI-kartoituksesta on liitteenä (joka toimitetaan myöhemmin). Kehittämissuunnittelija esittelee em. yhteenvetön ja Kokkolan yliopistokeskus Chydeniuksen uuden yhteistyöehdotuksen sekä muutamia muita ehdotuksia sosiaalityön vahvistamiseen ns.T KI-toimintana.

Esitys: Ohjausryhmä antaa suosituksia ja suuntaviivoja korkeakoulut- sosiaalihuollon ja sosiaalityön käytännön toimijat- sosiaalialan osaamiskeskukset –yhteistyön suuntaviivoiksi ja painotuksiksi. Ohjausryhmä ottaa kantaa Kokkolan yliopistokeskus Chydeniuksen ehdotukseen. Korkeakouluille annetaan tehtäväksi miettiä, mitä sisältöjä ja yhteistyömahdollisuuksia heillä on sote-keskustoiminnan vahvistamiseen.

Keskustelu:

Päätös: Siirrettiin seuraavaan kokoukseen.

10§ Muut asiat

11 § Kokouksen päättäminen ja seuraavat kokousajat

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.35. Seuraava kokous pidetään to 9.1.2020 klo 13 Vaasassa.